

Codi: 104705

Crèdits: 12

Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA

Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT

Curs: SEGON

Semestre: ANUAL

Equip docent: Xavier Arenós, Rosa Ferrer, David H. Falagán, Diego Ramos i Antonio Ortega

Hores de dedicació: 300h

Hores lectives: 210h

Hores autònomes: 90h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter obligatori i de metodologia teòrica-pràctica, entenent la teoria i la pràctica com a mètode en el procés de comprensió de l'experiència.

L'objectiu general de la matèria és posar l'èmfasi en els diversos processos metodològics de creació i generació d'idees en el marc d'un projecte propi. En les tres assignatures que componen la matèria, es potenciaran els aspectes conceptuals i creatius necessaris per fer una correcta lectura d'allò que ens envolta amb la finalitat de transformar-ho; s'abordaran temes de procediments metodològics utilitzats tant en l'art com en el disseny; així mateix, s'introduirà a l'estudiant en la relació amb el context social i professional

Assignatures de la matèria:

PROJECTES: PLANTEJAMENTS I RECURSOS METODOLÒGICS

PROJECTES: DESENVOLUPAMENT I COMUNICACIÓ

PROJECTES: PRESENTACIÓ I DIFUSIÓ PÚBLICA

PROJECTES: DESENVOLUPAMENT I COMUNICACIÓ

mètode

1 1 m. [LC] [FS] Camí que se segueix, manera ordenada de procedir, per a arribar a un fi.

projecte

1 2 m. [LC] [AD] Pla proposat per a realitzar allò que hom pensa portar a compliment.

2 1 m. [LC] [AD] Estudi detallat d'una cosa a realitzar.

2 2 m. [EI] [AQ] Conjunt de plans i de documents explicatius que donen totes les dades tècniques i totes les vistes d'elements o de conjunt necessàries per tal que hom pugui fabricar una màquina, una instal·lació, o construir un edifici, un pont, etc., d'acord amb les instruccions de qui l'encarrega o segons un programa establert.

Entendrem per metodologia els mètodes, processos, camins emprats per arribar a un objectiu; el projecte serà l'elaboració gradual d'allò que està per desenvolupar, per fer-se. El projecte abasta un nombre de decisions que acaben configurant la seva complexitat. Tenir una visió global del projecte ens permet mantenir el control sobre els continguts i, en conseqüència, sobre la comunicació pública d'aquest. Així, l'assignatura posa l'accent en els elements metodològics que comprenen des de la formulació del tema, fins a la valoració i crítica de la implementació final. L'assignatura s'estructura a partir de quatre enunciats de propostes de treball i cinc grups de desenvolupament de la proposta a partir de cinc mètodes de treball. Els alumnes hauran de treballar les quatre propostes, cada una amb un mètode diferent. La voluntat pedagògica és mostrar a l'estudiant que la tria d'un mètode tindrà molta incidència en el resultat final del projecte. En el futur, la decisió per part de l'alumne de treballar a partir d'un mètode concret -triat en previsió d'uns resultats desitjats- serà el primer pas en la definició del projecte.

OBJECTIUS

- Reconèixer els passos d'un procés de creació
- Utilitzar recursos racionals, emocionals, intuïtius i creatius per a la resolució d'un problema o projecte.
- Practicar l'anàlisi crític del desenvolupament del projecte.
- Utilitzar les eines de representació adequades al projecte.
- Utilitzar les tecnologies, tècniques i materials adients.
- Desenvolupar els aspectes comunicatius dels objectes i de l'espai.
- Considerar l'ecologia i l'economia.
- Treballar els valors simbòlics, metafòrics, poètics i comunicatius de la forma i els materials.
- Estudiar la relació dels humans amb els objectes i els espais.
- Tenir la capacitat d'elaborar dossiers i memòries de projectes.
- Considerar de manera crítica la cultura material i visual heretada.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.
- E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).
- E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.
- E11. Treballar de forma coherent amb diferents metodologies per afrontar situacions diverses en el desenvolupament del projecte propi.
- E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.
- E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.
- E16. Fer propostes específiques en el camp de les arts i dels dissenys, així com saber formalitzar-les, aplicant estratègies, mètodes, instruments i llenguatges adequats a cada situació i context.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels mateixos posicionaments.
- T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.
- T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.
- T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.
- T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.
- T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

- RA1 (E02.21). Aplicar elements o aspectes concrets d'altres disciplines al procés de treball i al resultat final.
- RA2 (E02.22). Efectuar observacions i anàlisis transversals sobre diverses àrees pràctiques i teòriques de coneixement, compreses com a potencials models de recerca.
- RA3 (E04.17). Relacionar, amb actitud crítica, referents i casos d'estudi propis de les arts i els dissenys contemporanis.
- RA4 (E04.18). Identificar els avantatges d'utilitzar l'empatia com a manera de comprometre's amb el context.
- RA5 (E05.4). Valorar críticament les limitacions dels resultats.
- RA6 (E05.5). Redefinir l'itinerari de la metodologia de treball.
- RA7 (E06.6). Estructurar el treball contemplant la formulació d'hipòtesi com a mètode de desenvolupament d'un projecte.
- RA8 (E11.1). Identificar diferents recursos metodològics i utilitzar els més adequats al projecte personal.
- RA9 (E11.2). Aplicar canvis en les metodologies, supeditats al desenvolupament del projecte.
- RA10 (E12.9). Aplicar diferents recursos i registres comunicatius segons els criteris d'adequació al contingut i al context.
- RA11 (E12.10). Desenvolupar un projecte mostrant de forma comprensible tant el seu procés com les diferents fases de treball.
- RA12 (E15.4). Exercir la iniciativa personal com a base per a l'acció creativa.
- RA13 (E15.5). Planificar per objectius parcials i finals les fases del projecte propi.
- RA14 (E16.4). Concebre de manera holística el projecte a desenvolupar.
- RA15 (E16.5). Utilitzar les estratègies i els recursos creatius segons criteris d'adequació al contingut del projecte personal.
- RA16 (E16.6). Utilitzar la metodologia, els instruments tècnics/tecnològics i materials concrets segons criteris d'adequació a la producció del projecte personal.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.
- T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
- T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de quatre blocs principals:

—Bloc 1/ Ocupacions temporals de l'espai

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Què significa ocupar un espai temporalment? A què li diem temporal? A què li diem espai? L'exercici planteja limitar el temps i delimitar l'espai perquè alguna cosa pugui esdevenir. Per això entenem que l'acció d'ocupar és clau tant per la presa de decisions, pel compromís que això comporta, com per l'acció, acte o activitat que allí succeirà.

—Bloc 2/ Objecte i interacció

Partint del significat d'objecte com a cosa material, manipulada, fabricada o trobada es proposa generar una interacció amb nosaltres mateixos, altres persones, animals, coses, o medi ambient. El projecte ha d'incorporar a més de la relació entre l'objecte i el subjecte altres tipus de vincles de caràcter emotiu, científic, poètic, funcional, etc.

—Bloc 3/ Exposició itinerant (treball en GRUP)

Es proposa el disseny d'una exposició que construeixi un relat. Aquest haurà de tenir qualitats divulgatives. Tant la configuració de l'espai, dels materials, com les informacions exposades, seran eloqüents i accessibles per aconseguir la comunicació amb els/les espectadors/es. El relat tindrà a veure amb alguna cosa, fet, persona o esdeveniment susceptible de ser exposat.

—Bloc 4/ Corporeïtats

És un exercici que té al cos com a principal punt de partida i eina de treball. El cos com a contenidor o entitat biològica, psicològica, cultural, o política. El projecte es podrà enfocar des de l'experiència personal, però també des de l'aliena, o universal, així com des d'una aproximació micro o macroscòpica.

—Realització dossier de valoració

METODOLOGIA

L'assignatura és teòrica-pràctica i es desenvolupa a l'aula polivalent assignada. Es posa l'èmfasi en el seguiment ordenat del procés. Per a dur a terme els projectes és necessari una presència activa a l'aula on es farà el seguiment dels progressos i es posaran en comú qüestions conceptuals, tècniques i procedimentals necessàries per al bon desenvolupament.

Les propostes es desenvoluparan seguint una organització de cinc grups. En cada grup s'utilitzarà un mètode de treball diferent. Cada grup estarà coordinat per un professor que guiarà el desenvolupament del projecte segons un mètode concret. Cada alumne desenvoluparà cada una de les quatre propostes en espais metodològics diferents.

POST- ARTESANIA

Docent: Diego Ramos

Metodologia basada en la col·laboració entre les arts aplicades i el disseny per tal de relacionar el "saber fer" amb el "saber què, i perquè fer".

Redefinir les tècniques associades a la matèria i aplicar-les seguint tècniques d'anàlisi i funcionalitat.

APROXIMACIÓ A LA PRÀCTICA CREATIVA A TRAVÉS DE L'EXPERIÈNCIA

Docent: Rosa Ferrer Reglà

Entrenarem la presència o atenció plena en totes les fases del projecte creatiu, posant èmfasi en els diferents nivells de consciència: mental, emocional i corporal. Això ens permetrà aproximar-nos al projecte des de diverses mirades i actituds: analítica, emocional i intuïtiva.

Treballarem amb l'emergència (concepte derivat de la Fenomenologia) com a desencadenant i motor del procés creatiu, prenent com a referents l'obra d'un conjunt d'artistes i creadors d'àmbits diversos directament vinculats a l'experiència: Marina Abramovic, Peter Brook, Jean-Luc Godard, Cristina Núñez, Pina Bausch...

A partir de les propostes teòriques de diferents autors entrarem també en la discussió sobre el relat autobiogràfic: relat lineal versus fragment.

POSTPRODUCCIÓ

Docent: Xavier Arenós

La Postproducció –parteix del marc teòric desenvolupat per Nicolas Bourriaud– es basa en samplejar, reprogramar o recodificar esdeveniments, objectes, obres, o projectes ja fets amb el fi de reinterpretar-los o reactivar-los de nou en un altre context. Aquesta manera de fer, a més de reflexionar críticament sobre la potència d'un temps heterocrònic, contrari a la idea dominant de temps històric o lineal, vol fer prevaldre la prefabricació postmoderna sobre l'originalitat moderna.

EL DECÀLEG

Docent: Antonio Ortega.

El nom d'aquest mètode assenyala la seva eina inicial: un decàleg, que s'ha triat perquè té la capacitat de glossar la importància del posicionament previ; sigui aquest ideològic, polític o estètic.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Als alumnes se li explica diferents mètodes de presa de decisions i se li presenta el mapa de totes les fases d'un projecte -des de l'apropiació del tema fins a la gestió del registre de la proposta- que haurà d'implementar des de l'assumpció de la seva autoria.

FICCIÓ ESPECULATIVA

Docent: David H. Falagán

Considerar l'especulació i la construcció de ficcions com eines catalitzadores d'un recorregut creatiu originat a partir d'un estímul donat.

Proposar futurs alternatius en els que els valors polítics, socials, econòmics o culturals es qüestionen en funció de paràmetres crítics sobre els que treballar. Reconèixer la capacitat creativa per a produir pensament crític a través d'obres i objectes diegètics.

Les fases de treball a l'assignatura:

- Exposició per part dels professors dels temes a treballar.
- Exposició per part dels professors dels diferents mètodes a aplicar.
- Desenvolupament de les propostes.
- Seguiment individual i per grups dels resultat parcials.
- Presentacions i comentari a l'aula dels resultats parcials de les propostes.
- Presentacions i posada en comú dels resultats finals.
- Elaboració del dossier

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 75h (25%)

Hores activitats supervisades: 75h (25%)

Hores aprenentatge autònom: 90h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 60h (20%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici del curs els professors faran la introducció general, així com el plantejament de cada una de les metodologies amb les quals desenvoluparem les propostes del curs.

Hi haurà, en el desenvolupament de cada proposta, sessions introductòries a les temàtiques proposades, siguin referencials, teòriques o pràctiques a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris per realitzar-lo.

Resultats d'aprenentatge: RA1, 2 3, 4

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professorat. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Seguiment personal supervisat (individual i o en grup) dels projectes per part dels professors. Es combinaran les sessions de tutoria amb el treball a l'aula i als diversos tallers.

Resultats d'aprenentatge: RA5, 6, 7, 16

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals i matèrics.

Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin:

Recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc. Així mateix realitzarà un dossier recopilatori de tot el procés.

Resultats d'aprenentatge: RA8, 9, 12, 13

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Descripció: Després de cada projecte es preveu una avaluació i comentari en grup dels resultats obtinguts. Tanmateix, durant el desenvolupament del curs, es potenciaran els comentaris crítics i les reflexions sobre el desenvolupament de l'assignatura.

Resultats d'aprenentatge: RA10, 11, 14, 15

SISTEMA D'AVALUACIÓ

L'avaluació tindrà especial cura per analitzar la implementació dels diferents objectius que determinen el desenvolupament per part de l'alumne de les propostes de l'assignatura.

Avaluació continua: les notes parcials no tindran una traducció aritmètica en la nota final, essent més important la seva capacitat per traduir el nivell de l'alumne en cada moment concret del procés de treball i aprenentatge. Els resultats finals dels treballs presentats pels alumnes seran, d'aquesta manera, un més dels indicadors que passaran a configurar la nota semestral. Cal fer especial incidència en el fet que l'alumne, per tal de ser avaluat, haurà d'haver presentat tots els treballs en data i manera indicada pels professors, així com haver mantingut una presència continua, activa a l'aula.

Cada bloc es desenvolupa durant 8 sessions i s'avalua segons aquests percentatges:

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (40%)

Avaluació continua a través de les exposicions parcials i la final i/o realització d'exercicis i treballs. (50%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

—50% procés (Valoració del procés de treball continuat i valoració de la coordinació del grup)

—35% lliurament final del projecte (Valoració del resultat)

—15% presentació pública i dossier (Valoració de la presentació final i dels documents dossier)

AVALUACIÓ RECUPERACIÓ.

Condicions per poder optar a recuperar l'assignatura:

—Tenir tots els projectes presentats.

—Tenir una nota superior a 4 en totes les propostes.

—Assistència a classe superior al 75% de les sessions.

BIBLIOGRAFIA

—General

- AAVV. *Arte desde 1900*. Madrid: Akal, 2006
AA.VV. *AC|DC. Contemporary Art/Contemporary Design*. JRP/ Ringier, 2009.
FOSTER, HAL. *Diseño y Delito*. Madrid: Akal, 2005.
AICHER, OTL. *El mundo como proyecto*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994.
BAYLEY, STEPHEN I CONRAN, TERENCE. *Diseño, inteligencia hecha materia*. Barcelona: Blume, 2008.
CAMNITZER, LUIS. *Guía para Maestros*. NY: The Solomon R. Guggenheim, 2014
LIDWELL, WILLIAM, HOLDEN, KRISTINA I BUTLER, JILL. *Principios universales de diseño*. Barcelona: Blume, 2011.
SUDJIC, DEYAN. *El lenguaje de las cosas.*, Madrid: Turner, 2009.

Específica

—Espais Temporals

- AA.VV. *Constant. Nueva Babilonia*. Madrid: Museo Reina Sofía, 2015.
AA.VV. *Living in Motion. Design and Architecture for Flexible Dwelling*. Berlin: Vitra Design Museum, 2013.
BACHELARD, GASTON. *La poética del espacio*. Mexico: Fondo de Cultura Económica, 1993.
PERAN, MARTÍ. *Post-it City. Ciudades ocasionales*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2008.
SCOTT, FELICITY. *Ant Farm*. Barcelona: Actar, 2008.
PEREC, GEORGES. *Especies de espacios*. Mataró: Montesinos, 2003.

—Objecte

- MILTON, ALEX I RODGERS, PAUL. *Métodos de investigación para el diseño de productos*. Barcelona: Blume, 2013.
MUNARI, BRUNO. *¿Cómo nacen los objetos?* Barcelona: Gustavo Gili, 1983.
NORMAN, DONALD A. *El diseño emocional*. Porque nos gustan (o no) los objetos cotidianos. Barcelona: Paidós, 2005.
NORMAN, DONALD. *El diseño de los objetos del futuro*. Barcelona: Paidós, 2010.

—Exposició itinerant

- ALONSO, LUIS I GARCIA, ISABEL. *Diseño de exposiciones: concepto, instalación y montaje*. Madrid: Alianza, 2010.
BOURDIEU, PIERRE. *El sentido social del gusto. Elementos para una sociología de la cultura*. México DF: Siglo XXI editores, 2012. (Capítol 2n: *Los Museos y su público*)
HUGUES, PHILIP. *Diseño de exposiciones*. Barcelona: Promopres, 2015.
MANEN, MARTÍ. *Salir de la exposición (si es que alguna vez habíamos entrado)*. Bilbao: Consonni, 2012.
MARZO, JORGE LUIS ED. *No tocar por favor. El Museo como Incidente*. Vitoria: Artium, 2013.
THOMSON, GARRY. *El museo y su entorno*. Madrid: Akal, 1998.

—Corporeïtats

- BRAIDOTTI, ROSI. *Lo posthumano*. Barcelona: Gedisa, 2015
PERAN, MARTÍ. *Indisposición general. Ensayo sobre la fatiga*. Hondarribia: Hiru, 2016.
DAVIS, ANGELA. *Mujeres, raza y clase*. Madrid: Akal, 2004
HARAWAY, DONNA J. *Manifiesto para cyborgs*. Buenos Aires: Puente Aéreo, 2016
PRECIADO, POL BEATRIZ. *Manifiesto contrasexual*. Barcelona: Ed. Anagrama, 2011.
SPIVAK, GAYATRI. *¿Pueden hablar los subalternos?* Barcelona: Macba, 2009.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega anualment seguint la distribució d'una sessió per setmana, que es complementarà amb visites a exposicions i a conferències i amb convidats a l'aula.

La tercera sessió de cada bloc, tots els grups la destinaran a seguiment individual, de manera que els alumnes tinguin un espai de posada en comú entre ells i que sigui possible el seguiment de diferents professors.

PRIMER SEMESTRE

Sessió 1

18 setembre

Presentació del curs. Presentació de les metodologies i les propostes de treball. Inici Bloc 1

Sessió 2-7

Desenvolupament del Bloc 1

Sessió 8

6 novembre

Defensa Bloc 1

Sessió 9

13 novembre

Cometari de notes (15:00 a 18:00)

Presentació Bloc 2.

Sessió 10-15

Desenvolupament Bloc 2

Sessió 16

15 gener

Defensa Bloc 2

Sessió 17-18

Càpsules específiques sobre el dossier (assistència lliure)

SEGON SEMESTRE

Sessió 1

12 febrer

Cometari de notes (15:00 a 18:00)

Presentació Bloc 3

Sessió 2-7

Desenvolupament Bloc 3

Sessió 8

1 abril

Defensa Bloc 4

Sessió 9

15 abril

Cometari de notes (15:00 a 18:00)

Presentació Bloc 4

Sessió 10-15

Desenvolupament Bloc 4

Sessió 16

Defensa Bloc 4

10 juny

Recuperació assignatura

27 juny

Comentari i valoració del curs

Més informació sobre el calendari escolar a <http://www.escolamassana.cat/>